

(0/38)

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SEMANA.

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga. BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50 Cuba, Puerto-Rico y Estranger, 2'50.

CAMBI DE CULTIU

MANAMENTS DE LA LLEY DEL LLIURE PENSAMENT: *Santificar las festas*

É rahó *El Nuevo Régimen*, quan diu que la inercia es la mort dels partits y la de las nacions.

Gracias á la inercia del poble las pandillas que buscan per gobernar l' apoyo de la corona enmóllan la nació als seus capritxos. Gracias á la inercia general amanyan las Corts y las fan instruments de sos desigñis.

«Es una insensatés calarse á jeure, esperant que de repent un general ambiciós ó patriota s' aixequi y capgiri lo existent. De generals del prestigi y del brahó de 'n Prim, de 'n Serrano ó del O'Donnell ja no 'n corren: si n' hi hagués, tampoch s' alsarían veient á la nació postrada y sense alé. L' actitud febril de las nacions es lo que provoca 'ls alsaments militars: en una nació adormida, 'ls generals dormen.»

Aixó que diu *El Nuevo Régimen* es tan cert com l' evangeli.

Per aixó nosaltres no cessarém may de excitar al partit republicá al cumpliment de sos debers, entregant de plé á la vida activa. Aixis ho exigeixen á una la sort de la patria y l' existència de la llibertat.

¿Hi ha encare qui s' empenya en que subsisteixin irreductibles diferencias de criteri respecte á la organisió de la futura República? Mo't ho sentirém, en quant pera lluytar la unitat es sempre base de fortaleça; pero fins admetent en aquest punt la diversitat, poden establirse inteligencias cordials per empendre profitosas campanyas contra l' enemich comú.

La qüestió es treballar sense atendre al profit personal, ni al profit de fracció ó de grup: un treball desinteressat, persistent, incansable, que desvetlli als que están dormits, que remogui als peresosos, que vigorisi l' esperit del poble: aixó es lo que 's necessita; y aquest treball podém y devém realisar-lo tots los republicáns á una, ja que á tots per un igual interessa provocar un fort esclat de vida pública vigorosa y expansiva.

Pensém que sols els pobles que s' escalfan son capasos d' engendrar.

Jo comparo al camp republicá ab una vinya filoxerada poch menos que perduda.

En las passadas eleccions ho acabém de veure. Son

La sortida del Meeting.

(Fot. instantánea.)

LO PRIMER DE MAIG

No deixeu de regarlo aquest arbre, que ja creixerá.

ja contats els ceps qu' encare llevan fruyt: á Valencia, á la Bisbal, á Tarragona, á Mahó, á tretze ó catorze districtes mes hém veremat alguna cosa. Los restants permaneixen estérils, ab los serments migrats, els pámpols esgroguets, próxims á assecarse. La mala herba s' ha apoderat de la vinya: l' invisible insecte, qui sab si alentat per la reacció y 'l jesuitisme. s' aferra á las arrels dels ceps. La vinya, per altra part, s' ha anat fent vella, y fins haventla cuydada mes de lo que s' ha cuydat ben poch ne podríam esperar.

Precisa, donchs, pendre una bona resolució. Arrabassem la vinya vella y plantemla de nou. En los viviers de la idea trobarem el planter indemne á la filoxera. Y ab lo ferm desitj de treballar l' operació será facilísima.

¿Qué fan els vinyaters en un cas semblant? Obrir fondas valls, y si poden emplear la gran arada que penetra un metro endintre

de la terra, millor que millor. Las capas fondas solen ser las mes fértils: las superficiales que s' havían esterilitat colgantlas tornan á fecundisarse.

Aixis hem de ferho nosaltres. En vá hem viscut esperant molt de las masses neutras fixadas en la superficie de la terra: lo qu' es per la República han resultat completament estérils: mes aviat propendeixen á criar mala herba clerical y reaccionaria. No hi pensém mes: colguemlas y al remoure la terra, en las capas inferiors, trobarém al poble desvalgut, trobarém al obrer honrat, al treballador virtuos, á tota una classe social qu' espera l' hora de la séva redempció.... Aquesta es l' única terra fértil, digna del esmerat cuydado y de las carinyosas atencions del partit republicá. Cultivantla farém obra de profit y de progrés social.

P. K.

SUCESOS

MEETING ANTI-CLERICAL

Va efectuarse diumenje en lo teatro del *Circo Barcelonés* y 's veje tant ó més concorregut que 'ls celebrats en los anteriors diumenjes. Era l' seu objecte protestar contra las intrusions del clero en la ensenyansa, y usaren de la paraula 'ls Srs. Badia Pujol, J. Giol, J. Comaposada, Isart Bula y Toribi Reoyo, y las Sras. Dolores Zea, Carmen Pujol y Angeles López de Ayala.

En tots los discursos hi palpitava la nota lliberal y democrática y l' aspiració lliure-pensadora y redemptora de las classes proletarias. Lo públich els aplaudí ab gran entusiasme, havent contribuït á despertar més y més el calor del auditori, las intemperancias del delegat del govern, Sr. Tressols, qu' estava neguitós, y que, com si n' porés una de cap, ab molta frecuencia interrompia als oradors y amenassava ab disordre la reunió. Aquesta actitud tan injustificada promovía grans protestas entre 'l públich qu' omplia 'l teatro de gom á gom.

Lo Sr. Marina, per aquests cassos, deuria valerse de delegats prudents é ilustrats y que tinguessen verdadera conciencia no sols de lo que 's diu sino també de lo que la ley vigent tolera. Sols en cas de desordre poden disoldre una reunió pública, pero han de guardarse sobre tot de ser ells els qui 'l provoquin. Si creuen que algún orador s' excedeix, prenguin nota puntual de las sevas paraulas y pessin el tant de culpa als tribunals. Sols els tribunals y may la policia venen dret á determinar si s' ha faltat á la ley, abusant de la paraula.

Un poble tan comedit com el nostre es digne de tots els drets. Per aixó varem trobar que 'l zel policiach pecá d' excessiu, tant durant el meeting com á la sortida del mateix, quan se tractá de disoldre á viva forsa al grupo de amichs que en actitud pacífica, acompanyava á las senyoras de la *Asociació progressiva femenina*, dignas de tots els respectes pel sexe á que pertanyen, y per la sinceritat ab que defensen l' emancipació de la conciencia humana.

Els clericals han de tenir una mica de paciència. Aquesta, després de tot, es una virtut molt cristiana. Y pensin que per molta que n' tingan may podrán compensar als lliure-pensadors per la que van haver de tenir, sobre tot durant l' época de la suspensió de las garantías constitucionals, ab motiu de las sevas intrusions y del seus abusos.

APRENSIÓ DE ARMAS

Poch á poch s' ha anat desvanixent l' impresió que va causar en los primers moments, lo descubrimient de 38 tercerolas Remington qu' estaban amagadas en una mina situada en las inmediaciones de la Casa Fatjó dels Hurons de Sardanyola, y de una cantitat regular de pólvora, dintre de la mateixa casa.

La presó del amo de la masia, jutje municipal de aquell poble y de algunas altres personas entre ellas un tal Graciá, titulat brigadier carlista, encare que 'l partit carli unánimement el repudia, feren creure en un principi que 's tractava de un alsament absolutista. Pochs dias després era també detingut lo conegut armer Sr. Beistain.

Entén en la causa 'l ram de guerra, y 'ls presos están en comunicació desde dimecres, explicant la existencia de las armas y de la pólvora en una forma que sabrá apreciar degudament el Tribunal encarregat del assumpto.

Nosaltres no dirém com algú que tot haja sigut una engallinada de las que sab preparar la policia pera contraure mérits. Després de las bravatas carundas tota vigilancia ns sembla poca, y un descubrimient de armas, no per lo que sigui realment, sino per lo que podria ser, el considerarem sempre un fet grave y que may, en cap cas, s' ha de pendre á broma.

Ja diu el ditxo que de un manech d' esombra n' van sortir set balas.

J.

Tortosa han sucumbit tres noves victimas de la salvatjada electoral. Lo jove periodista Sr. Sacanella, D. Miquel Vinyas y don Vicens Pedret Mola que resultaren ferits á conseqüencia de las descargas dels esbirros polaviejins, van morir pochos dias després no sense experimentar els mes terribles sufriments. La ciutat está justament indignada, y tothom demana justicia, lo mateix contra 'ls autors materials del fet que contra sos cobarts instigadors als quals fins ara ningú 'ls ha molestet per res.

No fa molts dias que 'l candidat polaviejí Gassol en obsequi del qual va derramarse la sanch del poble tortosí, tractá de socorre á las familias de las victimas de las descargas, oferint al efecte una cantitat á la *Creu Roja*. Pero la *Creu Roja* va retrassar aqueix oferiment y crech que va fer molt bé.

Los partidaris del Sr. Gassol avants de las eleccions repartían monjetas y cansalada. Durant las eleccions van repartir balas de plom. Y ara 'l Sr. Gassol voldria repartir diners.... Es massa generositat la seva.... Que se 'ls guardi aqueixos diners. Sí, que se 'ls guardi embolicats ab una fulla de remordiments de conciencia.

¿Qué s' haurá cregut aquest ricatxo?

Un periódich de Marsella s' ocupa de nosaltres en los següents termes:

«No son el frau y la corrupció 'ls únichs mals qu' está sufrint Espanya. L' indiferencia es general. El dia de las eleccions, els comicis estaban deserts, y en cambi á la plassa de toros s' atapahían unas 12,000 personas frenéticas de aplaudir al ilustre matador Guerrita.

»Dols país, país dolcíssim ahont els morts passen depressa, mes depressa que 'ls de la balada alemana. Los cadáveres de Cuba y Filipinas no son ja mes que un mal recort que s' está desvanixent davant de la

PANORAMA MADRILENY

Jugant á la regeneració.

gloria de un torero triunfante, mientras, á la sombra, els governants ineptes carregan els daus electorals pera preparar els futurs desastres.»

La pintura es tristíssima; pero la veritat siga dita: no pot ser mes exacta.

Al nou Congrés hi van tres duchs, trenta marquesos, vint comtes y sis ó vuyt vescomtes y baróns.

L' aristocracia es la que s' aprofita dels tarugos electorals.

En cambi no hi va ni un trist obrer. ¡Y aixó que diuen que tenim el sufragi universal! El sufragi per l' ánima que 'ls aguanta es lo que tenim!

Ara que 'l ministre de Marina s' proposa gastar una recua de millons en la compra de nous barcos de fira, que serveixin quan no per altra cosa per justificar el pago de sous ben grassos, cal preguntar:—Durant aquests últims trenta anys qu' n' ha tret Espanya de tenir marina? ¿Quins resultats n' ha obtingut?

En Genaro Alas ens ho diu ben clar:—«Desde la guerra del Callao á la de Cavite y Santiago, Espanya ha gastat en Marina mes de 3,000 milions de pessetas... y total per matar á set nort-americanos.

De manera que cada yankee ens ha vingut á costar la friolera de 450 milions de pessetas.

Y ara digui 'l mateix ministre de Marina si 'ns convé continuar cassant ab unas armas tan costosas.

En molts punts d' Espanya 'ls ensotnats varen pendre á tal empenyo 'l triunfo electoral dels candidats de D. Camelo, que no bastantlos la trona per fer la propaganda, alguns d' ells s' instalaren á la porta del collegi á repartir candidaturas.

Ja sab lo que ha de fer el general de las ulleras fumadas el dia que sigui amo únich de l' auca, y no tinga de donar compte dels seus actes. A cada capellá dels que han treballat per ell, me li regala una mitra. Ab un bisbe á cada poble y ab obligar als espanyols á ferse confirmar á lo menos un cop cada senmana, Espanya arribaria á ser la nació mes abofetejada de la terra.

En lo próxim pressupost la consignació la guerra vindrá aumentada ab 30 milions y pico de pessetas.

Aquest es el camí de las economías que va prometre la present situació.

Pero es precis ferse cárrech de que quant mes escorreguda estiga la butxaca dels contribuyents, mes forsa 's necessita per acabar de treure'n such.

Si en Castelar pogués ferme llástima, confesso que me 'n faria.

A ningú mes qu' ell que després d' establirse un sufragi universal falsificat va donarse per satisfet, llicenciant al partit republicá com innecessari, havia de succhirli lo que li está passant.

Desenganyat pels seus electors de Huesca, per ser diputat ha hagut de anar á refugiarse á Murcia, y allí l' han fet sortir per minoria 'ls mateixos conservadors, y encare apelant á tota mena de trampas.

Vels'hi aquí un home, que de no haver tirat pel balcó al partit republicá-histórich hauria sigut en aquests últims temps l' árbitre d' Espanya, y que avuy ha de contentarse ab la limosna de un acta... y encare de un acta bruta que s' na d' agafar ab molls.

¿Quina cayguda mes trista!... Casi casi valdria mes morirsel!

Es inútil que 'l *Brusi* tracti de alarmar als gamarussos, fent veure que 'l moviment de protesta anti-clerical que s' observa á Barcelona es degut als germans de las tres estrelles, als quals atribueix també la pérdida de las colonias.

Avuy ja sab tothom perque las colonias s' han perdut. Cuba pelrobatori dels empleats monárquichs; Filipinas per la dominació estúpida dels frares.

No van engendrar el Katipunán las logias de Madrid: qui vá engendrarlo sigué 'l legítim disgut provocat per las expoliacions y 'ls abusos de las ordres monásticas.

Aixís també las protestas anti-clericals de Barcelona qui las engendra son las audacias de la reacció ultramontana. Els qu' esbotzan las portas dels pisos per anar á sacramentar á una malalta, las turbas que eixint de la sagristia de una parroquia acuden á atropellar una capella ahont al amparo de la ley s' está exercint el culte evangélich. Per cert que 'l *Brusi* no ha tingut ni la mes mínima paraula de protesta contra aquests transgressors de la ley del Estat, que han incorregut de plé en las prescripcions del Códich penal.

Els que aixís faltan á la ley y á la cultura son els que provocan las justas protestas anti-clericals.

Y dongui gracias el *Brusi* als que las efectúan, ja que á aqueixas protestas tan sols se deurá que als ulls del extranger no passi Espanya per ser el poble mes degradat, mes rutinari y més indigne de la terra.

Tornavan diumenje de Arenys de Mar uns estimats companys nostres ab bitllets de volta. No 'ls feren sellar á la taquilla perque ningú 'ls va advertir que deguessen pendres aquest cuidado, ni 'ls empleats que 'ls facilitaren l' accés al tren: pero quan aquest estigué en marxa, 'l revisor pretenia anular aquells bitllets y cobrarlos de nou mediant taló. Com els nostres companys s' oposessin á semblant exigencia, 'l revisor tractá de intimidarlos dihent que cridaria á la *pareja*; y com els nostres companys no s' intimidessen, al arribar el tren á Barcelona va posarlos á disposició del jefe de aquesta estació. Y vinguin novas pretensions á ferlos esquitxar la mosca. No semblava sino que necessitessin aquells quartos per sopar. Pero 'ls nostres companys, fermes en la seva negativa, hagueren de passar per ser conduhits al govern de la provincia, acompanyats per un agent de policia, portador de un ofici. Afortunadament el Sr. Secretari del govern, després d' enterarse del fet els manifestá que ja podían anarse'n tranquils á casa seva.

Citém aquest cas particular que pot servir de advertencia als passatjers que s' intimidan fàcilment, quan un revisor els reclama lo indegut. Que 's castiguen las defraudacions está molt posat en ordre; pero una fútil inadvertencia involuntaria no mereix altra cosa que un senzill avis y encare fet ab modes. Aixís procedeixen en tots los paissos del món, las companyias de ferro-carrils. Sols á Espanya, ahont el servey deixa tant que desitjar, el públich ha de veures tractat sense consideració, com si 'ls que viatjan siguessen siervos de la gleba y 'ls carrilayres sos senyors feudals.

Ha mort en Tudury y Pons, incansabl defensor de l' ensenyansa laica. Fill de una familia acomodada de Mahó professá la carrera militar arribant á obtenir el grau de capitá. Pero després del tres de jener sigué separat de las filas per sas ideas republicanas, havent suferit una llarga reclusió en lo castell de Montjuich. Desde llavors consagrá tota la seva activitat á la defensa de la democracia y del lliure-pensament. Fundá un periódich, *La Moralidad*, en lo qual deya las cosas tal com las sentia, ab crueta y sense embuts. Tot sovint se veyá perseguit, encausat y portat á la presó, y ell suportava totas aqueixas contrarietats ab la impavides y la tranquilidat de un mártir.

Anton Tudury havent nascut de una família acomodada y havent comensat una carrera brillant, ha mort enterament pobre. A la idea sacrificà posició é interessos, la tranquil·litat y l' porvenir. Descansi en pau.

CARTAS DE FORA.—*Cherta.*—Tant de mal humor estaria 'l vicari de aquesta població 'l diumenje passat antes de dinar, que al presentarse al establiment que no paga matrícula un gran acompanyament per fer batejar una nena, las emprengué á bufas y cops de llibre ab varios d' ells y pillantlos un bastó no va deixarho de la má hasta després de haver fet la criatura cristiana y haver abandonat el local tots els joves que hi foren. Aixís es com aquests aprenents de cabecilla efectuan las ceremonias religioses.

San Vicens dels Horts.—Si haguessin sentit ab quina furia predicava contra la candidatura de D. Odón de Buen. 'l home negre que 'ns ha tocat en sort! Ni que li haguessin cubert el cos de manxulas hauria estat tan rabios. ¡Y pensar que á no haver sigut la gloriosa Santa Tupinada, l' hauria vista triuñar en aquest districte!

Capafons (Tarragona).—Com un desesperat va treballar el nostre Carboner per la candidatura del Marqués de Tamarit. Quinze dias avants ja corria las casas en busca de vots, y 'l dia de l' elecció no 's va moure de la casa de la vila, omplint actas y partes. Tant preocupat estava en aquesta feyna, que á la tarde á la iglesia ni menos hi va haver rosari. Y Deu Nostre Senyor que 's esperri, ja que 'l primer manament de aquests ensotanats diu aixís: «Amarás al candidat carcunda sobre todas las cosas.»

Capellades.—Apesars de las coaccions y del reparto de diners que 's permeté realisar algún fabricant de paper de aquesta vila, la candidatura independent del Sr. Godó Lallana obtingué una considerable majoria. Per lo vist no tenian altre idea que fer mal al pobre treballador, apoyantse ab l' influencia del Sr. Mauri; pero 's han tallat, y haurán d' esperar millor ocasió per realisar lo seu projecte. Per fortuna la majoria dels industrials pensan de una manera molt distinta que 'ls Srs. Vilaseca y Román, amo y majordom respectivament de algunas fábricas de paper, y ni explotan als seus treballadors, ni 's dedican á violentar la seva conciencia política.

La Escala.—La majoria de vots qu' en aquesta localitat va obtenir la candidatura republicana del Sr. Serrallera, va posar tan rabiosos als nostres reaccionaris, que van contractar á un ensotat trabucaire conegut per Mossén Ratolí, perque exhalés desde 'l cubell místich tota la furia de que ells se senten possechits. Y 's ha de confessar que Mossén Ratolí va guanyarse els setze duros que li donaren per set predicots, á mes dels tragos de vi de dir missa que per agafar dalit se bevia á la Sagristia avants de comensar. Va dir cosas tan groixudas contra 'ls liberals, els francmasons, els lliure-pensadors y 'ls anarquistas, contra 'ls casats pel civil dels quals afirmá que son tots una gitanada y finalment contra 'ls periódichs LA CAMPANA, La Esquilla y Las Dominicales, que hasta 'ls sants de fusta se 'n degueren escriuir. No seria mal passar una revista per veure si se 'n ha esquarterat algún, que tot podria ser. En cambi 'ls republicans hem quedat molt tranquils, molt enters y disposats a donar als reaccionaris tots els disgustos que poguém en todas las ocasiones que 's ofereixin.

PRÓLECH

Son dos; tot just han comensat y ja no 's enteren. L' home de la daga 's ha creat una gran majoria parlamentaria á la seva entera devoció. Al general de las ulleras fumadas no li ha deixat mes que una trentena ó una quarentena de diputats. Lo seu contingent no arriba encare á mitja companyia.

—Pero lo qu' ell diu:
—¿Qué importa que disposi de tan poca gent? Ab quatre soldats y un cabo n' hi ha prou per fusellar á un enemich. Fentho aixís, trencant tupins, á Filipinas, va guanyarse 'l títol d' héroe de la patria.

—A caps som D. Francisco—va dirli l' altre dia.—Suposo que las sessions de las Corts s' inaugurarán ab la lectura del discurs de la Corona.

—En efecte, D. Camilo: aixís he pensat inaugurarlas.
—Suposo, donchs, qu' en aquest discurs procurará ficarhi tot el meu programa. Perque ja tinch compromisos contrets y vull complirlos.

—Pero, general, consideri...
—No: jo no considero res. Lo únich que en tot cas haig de considerar es que vosté al constituhirse l' actual situació, va acceptar en tot y per tot el programa meu, va comprométre's á sostenirho...

—Pero que no ven el mal que 'ns fa? ¿Que no sab que tot hom el té per reaccionari?...

—Siga lo que siga vosté va acceptarlo... y ¡amigo! es al ball y ha de ballar al só de la meva orquesta.

—Bueno... bueno... ja veurém...—fa l' home de la daga tot preocupat.

Y 'l general de las ulleras fumadas li respon:
—Li previnch una cosa, D. Francisco. Si en lo discurs de la Corona s' arriba á prescindir de qualsevol dels punts del meu programa, ni jo, ni cap dels meus amichs ens deixarém veure per allí, y en aquest cas vosté haurá de ballar tot sol.

Y no 's figuri que 'm contenti únicament ab aixó. Ja sab que á la Casa gran jo hi tinch molt bo, y com que allí, al capde-vall, es ahont haurá de fallarse aquest plet, lo que fuere sonará.

Y fent mitja volta á la dreta (may el general las fa á l' esquerra) deixa plantat y ab un pam de nas al home de la daga.

Tal ha sigut lo preámbul de la próxima reunió de las Corts. Bon principi á fé de Deu.

Tota la política florentina del habilidós president que ja s' havia cregut arribar á la meta de las sevas ambicions, s' estrella en aquell tros de paper en que 'l general de las ulleras fumadas va extendre 'l seu programa.

Quan se creya tocar el cel ab las mans, se troba ventsut y humillat, als peus del seu adversari.

Quan se figurava ser árbitre de la nació, s' ha de contentar ab servirli d' ordenansa... ab respallarli la levita, pentinarli 'l llorón y limpiarli las botas.
Ja ho diu el refran de la seva terra:
«Quien mal anda mal acaba.»

P. DEL O.

ENTRE POBRES

—¡Ay, Mundeta, quina nova!
—¿Qué passa?

—Casi no ho sé!

Lo senyor arcalde primé n' ha fet una com un cove. Sigui que l' hajin comprat; sigui qu' estigui embotit, lo cert es que ha prohibit lo demanar caritat.

—¡Jesús, María, Joseph!
¿N' estás segur?

—Seguríssim.

¿Comprés tú l' revés gravíssim que 'l nostre negoci reb?
¡Treurens el medi ordinari de campar per Barcelona, y que ben portat ens dona á prop d' un duro diari!
¡Aboli una professió que, encare que un xich ridícula, no paga drets de matrícula ni vol cap preparació!
¡Quina desgracia!

—Bé, espera;

potse es una nuvolada: l' ordre, ben dada ó mal dada, no deu ser pas la primera. ¡Tants arcaldes hem tingut que 's ho han proposat!...

—Es cert,

pero ¿no sabs qu' en Robert es un tipo rampellut?
¿No sabs que si ell diu: «Ho mano» no ho deixarà pendre á broma, pues, com á bon metje, es home que sol *cortar por lo sano*? Vol dispersá 'l nostre aixám, y té de sortir ab la seva. per la tant, Mundeta méya, l' ull viu y pleguem el ram.
—¡Qué t' diré jo! Fins creyent que al últim ens suprimixin, dupto molt que 'ns perseguixin á tots absolutament.
—No siguis terca y no hi tornis, perque t' escamentarán.
—¿Hasta 'ls coixos privarán?
¿Hasta 'ls cegos?

—¡Hasta 'ls bornis!

¿No t' hi dit, parlant en pla'a, que l' escombrada es total y que del decret fatal no se 'n safa ni una rata?
—¡Si que, donchs, l' hem ben fregida!
—Ni que te 'n burllis, Mundeta.
¡Una manera tan neta de defensarnos la vida!
—¡Vés, no m' entristeixis, calla!
—¡Adéu, magnífich cantó de la plassa del Padró!
—¡Adiós, carrer de la Palla!
—Ni siquiera, per sortir del fanch, com feyam avants, podém buscar puesto á Sans ó á Gracia ó á Sant Martí.
—Es vritat!... L' arcalde planta per tot sa jurisdicció...
¡Malviateje l' agregació y l' ánima que l' aguanta!
—Calla!... Encare que un xich fea y hasta exposada á un mal pas, ¿sabs qu' en mitj de aquest fracás se m' ha acudit una idea?
—Digas.

—El plan rigorós del arcalde, tinch entés que no anomena per res al element religiós.
—Y bé...

—Que podém reempendre el negoci condemnat ab tota tranquil·litat...
—No t' acabo d' comprendre.
—¡Carám, Mundeta, qu' ets flonja! Crech que la cosa es ben clara: jo 'm disfressaré de frare y t' t' vestirás de monja.
—¡Ah! ¿Vols dir?... Y opinas tú que ab aixó...

—Fent el cap viu, no hi ha res més productiu y, sobre tot, més segú. Tú ab la téva paperina, jo ab la caputxa y la falda... ¡no tinguis pór que l' arcalde ens vingui á moure bronquina!

C. GUMÁ.

TOT AL REVÉS

forsa de sentir repetir alló de que «á l' obra de la regeneració d' Espanya, tots, grans y petits, hi hem de portar la nostra pedreta», vaig decidirme á anar á Madrid.

Feya temps que rumiava un plan, que forsosament havia de donar grans resultats.

—¿Quin es—me deya jo—'l problema que ab més urgencia convé resoldre?

L' económich. *Casa sin harina, todo es mohina.* Nació tronada, es impossible que 's realisi. ¡Y nació més tronada y més es-cassa de farina que la nostra!

Arreglém, donchs, l' hisenda pública y haurém donat un gran pas en lo camí de la regeneració.

Acariciant, com deya, aquest pensament, vaig arribar á la Cort. Volia conferenciar ab lo ministre d' Hisenda per exposarli 'l meu plan de pe á pa.

Lo senyor Villaverde va rébreu ab molta deferencia, y vam entrar en materia desseguida.

—¿Cóm está de fondos?—vaig preguntarli, comprenent que aquest era 'l punt capital de l' assumpto.

—Malament, tan malament com puguin imaginarse. El deute que pesa sobre nosaltres es espantós y com per altra part, me trobo á n' els pressupostos un déficit que tomba d' espatlles ajúdim vosté á sentir... ó millor, ajúdim vosté á pagar.

—Pero, bé deu tenir algún pensament, algún projecte per sortir del pantano...

—Naturalment: tres ó quatre 'n tinch.

—Y tots deuen consistir en impostos nous, augmentos, recárrechs...

—¡Y donchs! ¿Que voldria que consistissin en la repartició de monedas de cinch duros?—

Aquí vaig entrar jo á desarollar las meas ideas.

—Me sembla, senyor Villaverde, que 's equivoca de mitj á mitj y que 'ls seus projectes sufriran un fracás ruidós. El país ja no pot pagar més. Esquilmat per la guerra, xuclat per tota mena de maluras, demanarli avuy un céntim es exigirli l' última gota de sanch, es dir, matarlo.

—Ja ho veig: pero ¿cóm vol que ho arregli? Quatre ó cinch cents milions de déficit, una infinitat d' atrassos del temps de la guerra... Tot aixó bé 's ha de pagar.

—Pero no han de pagarho 'ls que no tenen.

—¿Donchs qui?

—Els que tenen. El meu pensament es molt senzill: senzill y just. Tot consisteix en ferho tot al revés de lo que 's ha fet fins ara. Més clar; que 'ls que fins avuy han estat cobrant, comensin á pagar.

El pobre ministre no m' entenía.

—¿Cóm vol dir? ¿Qué paguin els que han cobrat?

—Si senyor: las posicions s' han de invertir. Los que durant tants anys han anat á caball, portarán ara á caball á la nació. Los grans sous, las grans prebendas, las pensiones, las subvencions, els retiros, tot anirá al contrari que hasta aquí.

—¡Ah! Ja comenso á comprendre...

—¡Si no pot ser més clar! ¿Qué cobra 'l clero cada any, per exemple? ¿Quaranta milions? Donchs se li retira la paga... y se li senyalan quaranta milions de contribució.

—¿Quina ocurrencia!

—¡Ah! Es lo únich que pot salvarnos. ¿Qué té una gran ercu de Sant Fernando? ¿Dos mil duros? Tots els que la posseheixen pagarán dos mil duros al Estat. ¿Quánt se li dona de subvenció á la Trasatlántica? ¿Un, dos milions anuals? Se li exigeixen un ó dos milions anuals ab destino á la caixa pública.

—Y 'ls generals, els almirants, els grans funcionarios?...

—Lo mateix: en lloch de cobrar la paga que tenen senyalada, pagarán idéntica cantitat á manera d' indemnizació.

—Tot será que tinguin recursos per ferho...

—¡Prou!—vaig dirli somrient:—ab tant temps de sucra ¿vol dir que no 's haurán fet un reconet que 'ls permeti aguantar el xubasco?

—¿Y nosaltres, els ministres?

—A vostés se 'ls farà pagar el doble de lo que tenen de sou. ¡Alguna preferencia mereixen!

—¿Me vol creure á mi? Tórnissen al llit: aquest projecte es inadmissible. No hi haurá cap polítich que l' accepti.

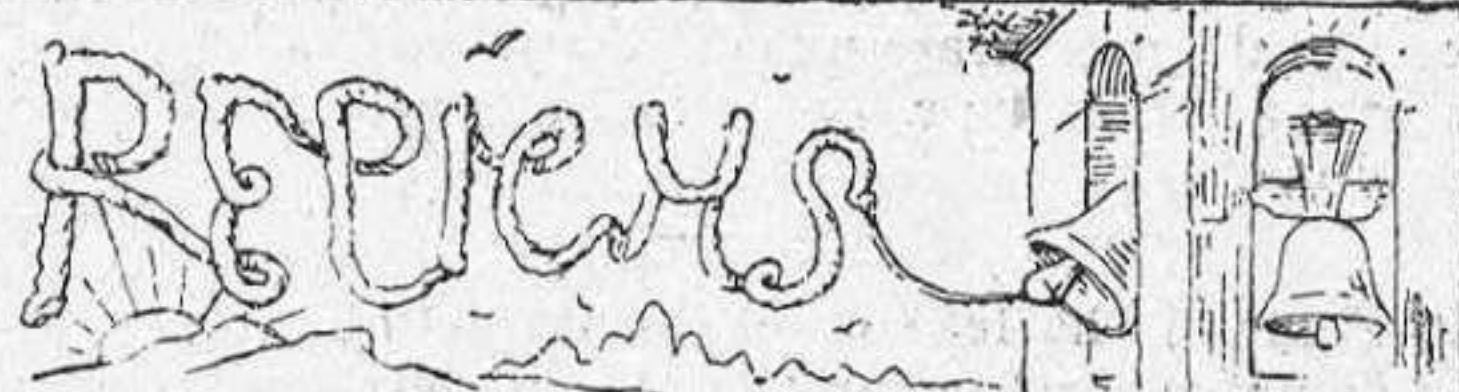
—En cambi 'ls *impolitichs* le trobarán superior. Y, desenganyis... tart ó aviat...

—¿Qué?

—Res, que qui no té pa molts se 'n pensa. — Lo ministre va plantarse á riure ab tota la boca.

Y jo tot retirantme, anava murmurant:
—Riu, riu... ¡Veurém qui riurá l' darrer!

FANTÁSTICH.

'economías se 'n poden fer moltíssimas; pero no tinguin cuidado: lo qu' es aquest govern no 'n farà cap, ni una.

Podrían rebaixarse tots els sous. Pero 'ls sous dintre de la monarquía son com aquelles personas orgullosas, que no 's rebaxan per

ningú.

Podría imposarse un gravámen de un 25 per cent á lo menos sobre 'ls interessos del paper del Estat... Pero una gran part dels títols de la Deuda están en mans dels explotadors de la política, y ja es sabut que aquests no volen fer may cap mal paper.

Podría suprimirse la consignació de culto y clero... Pero 'ls capellans son massa amichs de las missas.

**

L' ULTIMA INTENTONA CARCUNDA

—Fill meu, vésten à París, y vés com marxa la cosa.

Hi hauria ademés un altre medi. Deixar de pagar los ascensos, creus pensionadas y demés recompensas que ab tanta abundancia s' han prodigat durant las últimas guerras.

Els militars podrien conservar l' honor de haverlas merescudas; pero no mes que l' honor, que moralment val mes que 'ls quartos.

Las últimas guerras han sigut per la nació el negoci mes desastrós que puga imaginar-se. Ha perdut en ellas lo que tenia y lo que no tenia: sanch, fortuna y las colonias. Y no es just que quan una empresa s' arruina y arriba á dos travessos de dit de la bancarrota, hi haja socis industrials que 's reparteixin beneficis.

A cada frare li arriba 'l seu Sant Martí.

Dich aixó perque l' arquebisbe de Nova York ha demanat á n' en Mac-Kinley que confisqui 'ls bens de las comunitats de Filipinas y 'ls cedeixi al clero católich americá.

Llops ab-llops no 's devoran.

Peró católichs ab católichs, sí.

En Romero Robledo ha anat á Palacio á explicar á la regent els agravis que té rebuts del govern.

Entre altrás cosas va dir que no volfan sino empenye'l fora del camp monárquich.

Que 'm perdoni D. Paco: aquestas cosas no 's contan á ningú, y á una senyora menos.

Quan un té una idea, la realisa... Menos llengua y mes fets es lo que 's necessita.

El Duch de Tetuan ha sigut nomenat representant d' Espanya en lo Congrés de la Pau.

La elecció es acertadíssima. Sobre tot si 'l Congrés de la Pau acaba á bofetadas.

Lo govern está disposat á satisfacer la meytat del passatge dels freres que tornin de Filipinas.

Conformes; pero ab una condició.

Que 'ls vajan embarcant de mitj en mitj. Mes clar: la meytat de cada frare qual passatge satisfiá 'l govern, que torni á Espanya; y que la meytat restant se quedi á Filipinas.

En Polavieja ha fet com el jesuïta del quènto.

Va demanar á n' en Silvela que li deixés clavar un clau á la paret de la situació pera penjarhi 'l seu manifest.

Y ara de aquest clau hi penja una corda. Al cap-devall de la corda hi ha un nus escorredor. Y dintre del nus escorredor hi ha 'l coll de 'n Silvela.

Y avuy que 's torni á fiar dels jesuïtas que demanen permís per clavar un clau á la paret!

Diu *El Imparcial* que en las próximas eleccions municipals está la base de la regeneració de la patria.

¿La base ó la bassa?

Las classes passivas que cobravan de las caixas de Ultramar, es á dir ab un gran augment, están indignadas al veure que 'l govern tracta de colocarlas en la mateixa situació que las classe passivas de la Peninsula.

A tal efecte han celebrat un *meeting* de protesta y pensan pendre resolucions molt radicals.
Jo d' ellas faria una cosa. ¿Saben qué? 'M declararia en *huelga*.

De cap manera vol rebaixar el govern el recárrech del 40 per cent, que á títul de impost de guerra pesa sobre todas las contribucions.

Ja saben els contribuyents lo que 'ls toca: fer al govern una oposició á matar... y ab un 40 per cent de recárrech.

Ja 's diu que 'l successor de Lleó XIII será un cardenal anglés.

En qual cas la católica Espanya ja pot prepararse á ser víctima de las intrigas que á benefici de Inglaterra 's forjarán á la sombra del Vaticá.

Espanya sempre *papista*
al *Papa* s' entregará,
y l' anglés, gracias al *Papa*,
al últim se 'ns *papará*.

Una nova remesa de grans d' Espanya, entre 'ls quals s' hi conta en Mariano, 's disposa á verificar á Palacio la ceremonia de cubrirse.

Y darrera d' aquesta, es fácil que 'n vajan venint algunas altrás.

Observin una cosa: quant mes *petita* va fentse la nació, mes *grans* d' Espanya.

En Jaumet á París va treballar com un home.

A Madrid s' está jugant desafortadament. Els garitos se contan per centenars: se cometen en ells verdaders delictes... y l' autoritat fa 'ls ulls grossos.

Y com no 'ls hi ha de fer, si 'l govern creu que 'l joch es una válvula de seguretat que serveix de desahogo als tauls y als perdularis!

En aquesta creencia, no sols no 's decideix á perseguir-lo, sino que al revés: té l' idea de reglamentarlo, considerantlo tal vegada com una font de ingressos molt abundant.

Ja no haurían de ser monárquichs per concedir prerrogativas legals als quatre *reys* del joch de cartas.

SOLUCIONS

A L' INSERTAT EN L' PENULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Con-ti-nen-tal*.
- 2.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Nicolás Salmerón*.
- 3.ª GEROGLIFICH.—*A punta de dia surt lo sol*.

Han endevinat las tres solucions los ciutadans E. M. y J. Un Nyéblt, Pau Rasele y Un Figuerench, n' han endevinadas 2: P. M. del Martell y Pau F. de Rubí; y l no més: Cusidora Maca, Bona-nit Sereno, Antón dels gossos y Un Cadaques-sench.

ENDEVINALLAS

XARADA

De precis *prima* y *segona*
fan los forners per fer pá;

tersa y *dos* sense mamellas
de segur no 's pot fer pas.
La senyora *Dos* ab *tersa*
una *quarta* y *dos* ne té
que quan li toca la panxa
s' estira de cap á peus.
Lo meu *tot* es cosa llarga
prop de un pam y á voltas més:
al un cap hi ha fullaraca,
al altre cap un filet.
Si ab tot aixó que t' explico
encare no m' has entés
ets un *tot* en tota forma
y desde 'l cap hasta 'ls peus.

L' HEREU DE 'N XIXA.

ANAGRAMA

En Gorina, un bon xicot,
fill del poble de *total*,
ab una noya de *tot*
diu que 's casa per Nadal.

LA CANYA.

TRENCA-CLOSCAS

D.ª LOLA BENA VERE

PALMA

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo títul de una sarsuela castellana.

UN ESTUDIANT VILAFRANQUÍ.

GEROGLIFICH

P R P
I I I
I
I I
I I I
A

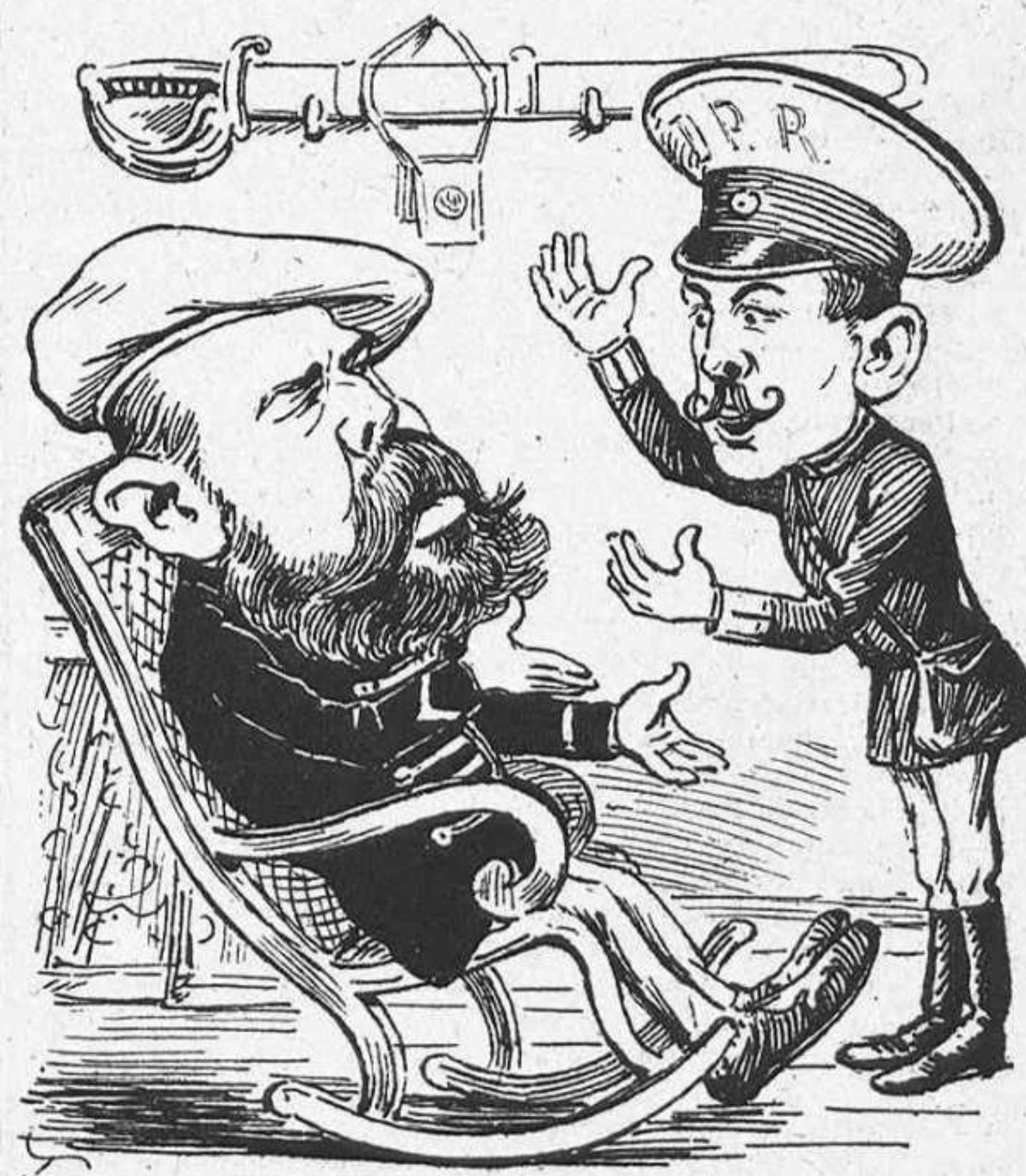
DOS FORNERS.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans Miranius, R. Homedes, Un de Flassá, Noy de Rubí, Un ex-processat, Pau Micos, E. Oller, Sarapio, F. Carbonell, y Un Aixeribit:—*Lo qu' envian aquesta senmana no fa per casa.*

Ciutadans F. R. y T., Pere Miquel, Un sitjetá, Joan Rocavert, Tereseta Rossa, Fill de frare, Un de Rocallaura, J. Romanos, Un vinyater, Pau Farina, Francisquet, y J. Aran de Trulls:—*Insertarem alguna cosa de lo que 'ns envian aquesta senmana*

Ciudadá J. P. (Tous): L' excés d' original no 'ns ha permés ocuparnos de lo que 'ns diu en sa carta.—J. T. (Sabadell): Idem idem.—*Moniato*: La poesia está bé, procurarem publicarla.—*Cafetè Badaloní*: Tampoch ens va: si un altre periodich li admet, millor per vosté; pero sápiга q' tot alló de que nosaltrés únicament ens fixem en la firma son caborias.—A. Ribas: No 'ns fa pesa.—F. Casals B.: Com tampoch la que 'ns envia vosté.—G. Prats de V.: Ni las sevas.—A. Maseras G.: La seva composició resulta molt adotzenada y pobra de ideas.—*Chelín*: De las tres que 'ns remet, la segna es la mes passadora.—*Angel Montanya*: Va bé: la publicarém.—*Pep Llavé*: Idem idem y gracias.—*Noy de 'n Nara*: En lo sonet hi ha alguns versos coixos; els uns per massa llarchs y 'ls altres per massa curts.—*J. Pujadas Truch*: Queda acceptada la seva composició.—*Cap de tortuga*: No val la pena de ocuparse'n; brams d' ase no puján al Cel.—J. C. y F. P. (Rubí de Segre): Tant mateix s' han esperat una mica massa tart el comunicarnos lo que va passar en aqueix poble 'l día de Sant Joseph.—M. S. (Copons): La naturalesa del assumpto no entra en la índole del periodich.—*Francesch Comas*: Els versos que 'ns remet están bé.

Y al tornar á Venecia va dir:—Papá: la cosa está molt calenta!

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.